KOMUNIKAT
PORADNI BIBLJOTECZNEJ
Warszawskiego Koła Związku Bibljotekarzy Polskich

R. II. 1932 Nr. 1—2.

PORADNIA BIBLJOTECZNA

· Sprawozdanie za rok 1931.

Działalność Poradni w roku sprawozdawczym szła tak, jak i w latach ubiegłych w 2 zasadniczych kierunkach:

a) *prac bieżących*, uwarunkowanych potrzebami chwili, narzuconemi z zewnątrz, a więc przedewszystkiem charakterem zgłoszeń, napływających z różnych części kraju;

b) *prac podstawowych organizacyjnych* prowadzonych w/g zgóry wytyczonego planu, mającego na celu przedewszystkiem wypracowanie racjonalnych metod w zakresie wszystkich działów gospodarki bibljotecznej.

W latach poprzednich (1929—1930) główny nacisk w grupie „*b*" położony był na organizację techniki bibljotecznej; wynikiem było opracowanie i wydanie pełnego już niemal kompletu formularzy, umożliwiających w poważnym stopniu normalizację pracy w bibljotekach ogólno-kształcących.

Opracowanie dodatkowych formularzy dla bibljotek o charakterze bardziej specjalnym (centrale b-ek ruchomych, b-ki szkolne i t. p.) przewidziane jest na drugą połowę r. 1932 i początek r. 1933.

W roku sprawozdawczym—zgodnie z planem—punkt ciężkości przesunięty został z zagadnień technicznych na drugi, niezmiernie ważny dział pracy bibljotecznej — na sprawę książki bibljotecznej, t. j. na:

a) zapoznanie się z aktualnym materjałem książkowym, odpowiadającym potrzebom bibljotek ogólnokształcących i

b) opracowanie go na użytek tego typu bibljotek.

Rezultatem tej pracy, obliczonej na minimum 2 lata (1931—1932) będą:

a) spisy możliwie maksymalne z ważniejszych działów, wydawane w odbitkach roneowych, mające zastąpić mozolną pracę

wykonywania indywidualnych zestawień książkowych na zgłoszenia poszczególnych organizacyj i bibljotek;*)

b) drukowany katalog informacyjny Poradni o charakterze rozumowanym, obejmujący około 3.000 pozycyj ze wszystkich działów, zaopatrzony w charakterystyki książek, szereg indeksów rzeczowych i zagadnieniowych oraz wskazówki doboru książek.

Pracę nad katalogiem informacyjnym, przekraczającą możliwości stałego personelu Poradni, umożliwił zasiłek Wydziału Oświaty Pozaszkolnej Ministerstwa W. R. i O. P., który pozwolił na powołanie do współpracy kilku osób w charakterze pracowników akordowych.

Ukończenie katalogu przewidziane jest na jesień 1932 r. Kontynuację jego będą stanowiły wydawane perjodycznie uzupełnienia o tym samym charakterze.

W związku z pracą nad katalogiem informacyjnym powstał nowy oddział Poradni: *Bibljoteka*, zorganizowana z nadsyłanych egzemplarzy okazowych.

Bibljoteka ta po ukończeniu podstawowych prac katalogowych i zmianie warunków lokalowych obrócona zostanie na pracownię książki, placówkę naukowo-doświadczalną na użytek pracowników bibljotecznych i oświatowych.

Bieżąca działalność Poradni wykazywała — pomimo powszechnej depresji — stały rozwój.

Ujawnia się on w roku sprawozdawczym przedewszystkiem w dziale *Składnicy*, której wpływy wzrosły dwukrotnie (30.775 zł. w r. spr., 15.688 zł. w r. ub.).

Siłą rzeczy odbiło się to na wzmożeniu ruchu w dziale *Informacyjno-doradczym*, w dużym stopniu związanym ze składnicą (udzielanie porad w związku z nabywanemi formularzami i pomocami). Wobec przeżywanego kryzysu zgłoszenia o wskazówki dotyczą w r. spr. w mniejszym stopniu organizacyj nowych bibljotek a raczej reorganizacji starych księgozbiorów.

Tak poważne zwiększenie obrotów składnicy jest wynikiem jej rozbudowy i zaopatrzenia w liczne typy formularzy oraz sze-

---

*) W pierwszym kwartale 1932 r. Poradnia wydała już 3 spisy:
A. Książki dla dzieci i młodzieży (500 pozycyj).
B. Beletrystyka dla dorosłych (1150 pozycyj).
C. Krajoznawstwo i podróże (150 pozycyj).

reg pomocy bibljotecznych, wykonanych w/g wzorów, opracowanych przez dział *Organizacyjno-techniczny.* O aktualnych zasobach składnicy mówi wydany katalog, obejmujący 140 pozycyj.

Dział *Bibljotek ruchomych* zapowiadał się dobrze, wykazując w pierwszem półroczu liczbę opracowanych bibljoteczek większą, niż w całym roku poprzednim. Drugie półrocze—w wyniku finansowych trudności instytucyj samorządowych — zaznaczyło się zastojem. Ogółem opracowano całkowicie wykończonych 15 bibljoteczek wzorcowych (50 i 70-tomowych) dla 1 województwa i 4 powiatów oraz 1 bibljoteczkę pokazową dla Poradni.

Dział *Bibljografji* wykazuje pewne zmniejszenie ilościowe opracowywanych indywidualnie spisów (opracowano 22 spisy nowe oraz oceniono i uzupełniono 20 spisów, nadesłanych do zaopinjowania przez Min. W. R. i O. P.), co wynika z ograniczeń budżetowych, utrudniających instytucjom nabywanie książek—z jednej strony, a operowanie zestawieniami, opracowanemi w latach ubiegłych—z drugiej.

W dziale tym wykonano jedną większą pracę, a mianowicie: katalog kartkowy na 3.000 pozycyj, zamówiony przez Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, jako materjał podstawowy do tworzenia i kompletowania bibljotek publicznych na Śląsku w środowiskach robotniczych i wiejskich. Katalog ten, zawierający dokładne dane bibljograficzne i cenę, zestawiony z książek wszystkich działów, został sklasyfikowany w/g systemu dziesiętnego i zaopatrzony w adnotacje użytkowe, indeks rzeczowy oraz 2 dodatkowe wyciągi maszynowe, zróżniczkowane w/g charakteru b-ek wiejskich i robotniczych.

Na użytek bibljotekarzy i oświatowców zapoczątkowano również centralny katalog kartkowy książek z zakresu bibljotekonomji (z wyłączeniem narazie księgoznawstwa), znajdujących się w bibljotekach warszawskich. Katalog, wykonany siłami Poradni, przy łaskawej pomocy p. A. Dobrowolskiego (zbiory Bibl. Uniwersyteckiej) liczy obecnie około 750 pozycyj, zestawionych do 1.V.1931 r. w/g księgozbiorów bibljotek: Publicznej m. st. W-wy, Studjum Pracy Społeczno-Oświatowej, Pracowni Oświaty Dorosłych Min. W. R. i O. P. i B-ki Uniwersyteckiej.

W dziale *Instruktorskim* — poza wykładami na kursach in-

struktorskich w W-wie — było wyjazdów 9 (w r. ub. 12), w tem 7 na kursy (37 godzin) i 2 w celach pomocy organizacyjnej (22 godziny).

W dziale *Dokształcania zawodowego* zorganizowano na zlecenie Min. W. R. i O. P. 6-tygodniowy kurs bibljotekarski o charakterze dokształcającym dla czynnych pracowników bibljotecznych i instruktorów oświatowych.

Kurs, oparty na rozszerzonym i uzupełnionym programie z r. ub., obejmował 195 godzin wykładów, ćwiczeń i wycieczek (30 prelegentów). Słuchaczów było 40, w tem 21 (53%) z prowincji. Słuchaczom zamiejscowym Ministerstwo W. R. i O. P. przyznało 15 stypendjów po 250 zł. Program i szczegółowe sprawozdanie z kursu podane są w Nr. 4 Komunikatu Poradni.

W dziale *Wydawniczym* rozpoczęto—dzięki uprzejmości redakcji Biuletynu Bibljoteki Publicznej m. st. Warszawy—wydawanie Komunikatów Poradni, drukowanych potem jako odbitki dla celów instrukcyjnych i reklamowych. W r. spr. wydano 5 Komunikatów, w tem 2 pojedyńcze, 1 podwójny i 2 potrójne, poświęcone następującym sprawom:

Nr. 1 — Poradnia Bibljoteczna. Organizacja. Cele i zakres działania. Formy pracy.
Nr. 2 (podw.)—Poradnia Bibljoteczna. Sprawozdanie za rok 1930.
Nr. 3 — Bibljoteczki ruchome.
Nr. 4 — 5 — 6 — Kursy bibljotekarskie.
Nr. 7 — 8 — 9 — Składnica.

Z formularzy jako nowe wzory wydano karty kontroli wpływu czasopism (dzienników, tygodników i kwartalników).

Bibljoteka, powstała jako nowy dział z nadsyłanych do prac katalogowych egzemplarzy okazowych, liczyła na 31.XII 1931 r. dzieł 3636 (tomów 4075), otrzymanych od 31 wydawców.

Bibljoteka została sklasyfikowana i rozmieszczona w/g systemu dziesiętnego, skatalogowana sposobem skróconym (katal. topograf.) i użytkowana w związku z opracowywanym katalogiem informacyjnym, w pewnej mierze też udostępniona bibljotekarzom i oświatowcom dla celów naukowych i oświatowych.

Ruch korespondencyjny wykazuje korespondencyj przysłanych 1069 (w r. ub. 620), wysłanych — 1278 (w r. ub. 780), a więc 60% wzrostu w stosunku do roku poprzedniego. Nad-

wyżka ta częściowo wiąże się ze sprawą opracowywanego katalogu.

Komunikatów drukowanych rozesłano bezpłatnie i rozdano 2200 egzemplarzy.

Kartoteka klientów Poradni zwiększyła się w r. spr. o 293 pozycje (54%). Stan obecny (31.XII.1931 r.) przedstawia się, jak następuje:

TYP	Przybyło w r. 1931		Liczba na 1.I. 1932		
Ogółem .		293		836	100%
	w tem		w tem		
Bibljoteki szkolne		66		230	28%
w tem szkół powszechnych	28		85		
„ średnich	16		46		
„ zawodowych	14		65		
„ akademickich	8		34		
B-ki związków i zrzeszeń społecznych . . .		40		115	14%
B-ki instyt. kulturalno-oświatowych		33		86	10%
B-ki „ społecznych, przemysłowych i in. .		40		79	9%
B-ki różne		20		45	6%
Instytucje samorządowe		26		79	9%
w tem wydziały powiatowe	23		56		
gminy wiejskie	—		10		
magistraty. . . . . , ...	3		11		
powiatowe komisje oświatowe . .	—		2		
Instytucje oświatowe		17		53	6%
w tem inspektoraty szkolne	7		15		
kuratorja	2		10		
ministerstwa	3		10		
instytucje inne	5		18		
Bibljotekarze i osoby prywatne		51		149	18%

Terenowo Poradnia obejmuje działalnością swą całą Polskę oraz parę placówek polskich zagranicą (Tow. Opieki Polskiej w Berlinie, Naczelny Instruktorat Oświatowy przy Ambasadzie Polskiej w Paryżu).

Sprawozdanie rachunkowe w rubryce ostatecznych wyników wykazuje więcej niż dwukrotny wzrost ogólnej sumy dochodów własnych w różnych działach pracy (z 5.082 zł. w r. ub. na 13.197 zł. w r. spr.). Wobec zniżki zasiłku Min. W. R. i O. P. z 24.000 zł. w r. ub. na zł. 18.000 w r. spr. (lata kalendarzowe),

samowystarczalność Poradni przy zwiększonym budżecie (29.082 zł. w r. ub. 31.197 zł. w r. spr.) wzrosła z 17% w r. ub. na 42% w r. spr.

Majątek Poradni w urządzeniach bibljotecznych wynosi 3.518 zł. (wzrost o 633 zł.) oraz + 17.000 zł. w książkach (Bibljoteka).

Personel Poradni: W. Dąbrowska — kierowniczka; E. Malinowska — instruktorka; J. Słomczewska — pracowniczka biurowa; W. Goszczyńska—pracowniczka składnicy; W. Szostak— goniec. Buchalterję (na godziny) prowadził J. Adamczewski.

Płace personelu zostały zredukowane w ciągu roku spr. o 25% od ryczałtu uposażenia. Ponadto akordowo zatrudnione były w dziale bibljotek ruchomych: W. Ł. Lehmanowa i E. Horodyńska.

Komitet Poradni: dyr. dr. J. Muszkowski (przewodniczący), dyr. F. Czerwijowski, J. Filipkowska-Szemplińska, W. Dąbrowska (sekretarz).

Komisja Rewizyjna z ramienia Koła Warszawskiego Z. B. P.: inż. L. Bykowski, A. Dobrowolski i mjr. dr. J. Niezgoda.

PROTOKÓŁ KOMISJI REWIZYJNEJ

Komisja Rewizyjna w składzie: pp. Antoniego Dobrowolskiego, mjr. dr. Jana Niezgody i inż. Leona Bykowskiego, po sprawdzeniu ksiąg rachunkowych i dowodów kasowych Poradni Bibljotecznej, stwierdza, że rachunkowość jest prowadzona prawidłowo i zgodnie z dowodami, a pozostałość kasowa na dzień 31 grudnia 1931 r. wynosi zł. 528.97 (pięćset dwadzieścia osiem złotych i 97 groszy).

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna wnosi o zatwierdzenie sprawozdania za rok 1931 i udzielenie Zarządowi absolutorjum.

Warszawa, dnia '1 kwietnia 1932 roku.

(—) A. Dobrowolski

(—) J. Niezgoda

(—) L. Bykowski

Sprawozdanie rachunkowe
z bilansem kończącym i rachunek ostatecznych wyników (strat i zysków) Poradni Bibljotecznej Z. B. P. za r. 1931.

	Obroty na r-kach		Bilans końcowy		Ostateczne wyniki	
	winien zł.	ma zł.	winien zł.	ma zł.	winien zł.	ma zł.
Kasa	67401.76	66872.79	528.97			
P. K. O. Rachunek czekowy	54610.59	52189.40	2421.19			
P. K. O. Rachunek oszczędnościowy .	6067.30	4000.00	2067.30			10370.62
Materjały i urządzenia bibljot. (składnica)	27595.13	30840.72	7125.03			
Książki (kompletowanie i składnica) . .	12700.91	13574.99	1470.25			2344.33
Odbiorcy	30266.08	27761.96	2504.12			
Dłużnicy i wierzyciele	40691.88	44594.11	3624.71	7526.94		
Wyjazdy instruktorskie	411.15	795.02				383.87
Odsetki i prowizje		98.82				98.82
Subwencja Ministerstwa W. R. i O. P[1]) .		18000.00				18000.00
Kurs bibljotekarski i stypendja[2]) . . .	7150.00	7150.00				
Wyd. biurowe, koszty handl., komunikaty	4054.94	1166.63	571.60		2316.71	
Wydatki personalne	20212.39	1945.00			18267.39	
Lokal, światło, opał i telefon	3750.40				3750.40	
Ruchomości	3518.95		3518.95			
Majątek Poradni (kapitał). Pozost. i zyski		9442.04		16305.18	6863.14	
	278431.48	278431.48	23832.12	23832.12	31197.64	31197.64

[1]) Zł. 5000.00 przyznane pismem z dn. 13/I 1931 r. Nr. II—9206/30 wpłynęło dn. 21/I 1931 r.
„ 4000.00 „ „ „ „ 28/V 1931 r. Nr. II—6535/31 „ „ 28/V 1931 r.
„ 1000.00 „ „ „ „ 10/VII 1931 r. Nr. II—14182/31 „ „ 14/VIII 1931 r.
„ 4000.00 „ „ „ „ 24/X 1931 r. Nr. II—6535/31 „ „ 29/X 1931 r.
„ 2000.00 „ „ „ „ 18/XII 1931 r. Nr. II—6535/31 „ „ 30/XII 1931 r.
Na katalog informacyjny:
Zł. 1000.00 przyznane pismem z dn. 10/VII 1931 r. Nr. II—14182/31 (wpłynęło dn. 14/VIII 1931 r.)

[2]) Na kurs bibljotekarski:
Zł. 7150.00 przyznane pismem z dn. 11/IV 1931 r. Nr. II—26874/30 (wpłynęło dn. 24/IV 1931 r.)

Drukowany jako odbitka z „Biuletynu" Bibl. Publ. m st. Warszawy, Rocznik IV. 1932/33. Nr. 1—2.

Redakcja i Administracja w Warszawie, Marszałkowska 69 m. 5, tel. 8-40-93.

Biuro czynne codziennie godz. 9—15, w soboty 9—14, w środy dod. 17—19.

Redaktor **W. Dąbrowska.** Wydawca **Poradnia Bibljoteczna.**

Druk. Jan Świętoński i S-ka, Warszawa, Kopernika 34. Telefon 407-50.

PORADNIA BIBLJOTECZNA

służy bibljotekom ogólnokształcącym radą i pomocą w zakresie wszystkich działów pracy bibljotekarskiej:

udziela wskazówek i porad w zakresie organizacji i pracy technicznej w bibljotekach,

zaopatruje bibljoteki w formularze i różne pomoce bibljoteczne,

udziela porad i wskazówek przy doborze książek odpowiednich dla bibljoteki danego typu,

pośredniczy na żądanie w zakresie książek dla bibljotek,

opracowuje wzorowe bibljoteczki ruchome, całkowicie wykończone,

organizuje krótkotrwałe kursy bibljotekarskie dla pracowników bibljotek ogólnokształcących,

prowadzi pracę instruktorską, wysyłając instruktorkę dla prowadzenia wykładów na kursach, a w wypadkach wyjątkowych dla udzielenia wskazówek organizacyjnych na miejscu w bibljotece.

Wszystkie te prace Poradnia wykonywa po cenach możliwie niskich.

SKŁADNICA PORADNI ZAOPATRZONA JEST:

w formularze bibljoteczne: inwentarze, książki ubytku, karty katalogowe, karty zapisu i zobowiązania, karty kontroli (książki i czytelnika) karty kontroli wpływu czasopism, formularze statystyczne (statystyka dzienna, miesięczna, roczna i sprawozdanie kasowe) nalepki (terminowe i kontroli uszkodzeń) i t. p.

w pomoce bibljoteczne: kartoteki, klamry katalogowe, teczki do czasopism, pudła do broszur, podpórki do książek, kieszonki, nalepki na grzbiety i t. p.

Formaty wszystkich formularzy, kartotek, pudeł i teczek, są normalizowane.

SKŁADNICA PONADTO POSIADA:

wydawnictwa polskie z zakresu bibljotekoznawstwa i komunikaty Poradni,

spisy książek nadających się dla bibljotek ogólnokształcących, opracowanych przez Poradnię (odbitki maszynowe)

a) literatura dla dzieci i młodzieży (500 pozycyj) zł. 1.50
b) beletrystyka dla dorosłych (1150 pozycyj) zł. 3.—
c) krajoznawstwo i podróże (150 pozycyj) zł. —.50
d) pamiętniki i życiorysy (w opracowaniu) zł. —.50

ILUSTROWANY KATALOG SKŁADNICY 50 gr.

ZAMÓWIENIA USKUTECZNIA SIĘ ZA GOTÓWKĘ LUB ZA POBRANIEM POCZTOWEM, DOLICZAJĄC KOSZTY PRZESYŁKI.

Adres Poradni Bibljotecznej:

Warszawa, ul. Marszałkowska 69 m. 5. Tel. 8-40-93.

Konto P. K. O. 21.495.

Biuro czynne codziennie godz. 9—15, w soboty 9—14, w środy dod. 17—19.